

FARNÍ INFORMÁTOR

29. NEDĚLE V MEZIDOBÍ – 22. ŘÍJNA 2006

Ať spočine na nás, Hospodine, tvé milosrdenství, jak doufáme v tebe.

MODLITBA VĚŘÍCÍCH

K: Bratři a sestry, Světový den misí, který tuto neděli slavíme, nás vybízí, abychom se jako milosrdný Samaritán skláněli k potřebám světa, milovali Kristovým srdcem a hledali jediné slávu Otce a dobro bližních. V duchu lásky, která je duší misí, prosme:

L: PANE, VLIJ NÁM DO SRDCE TVOU LÁSKU.

- Za obyvatele Maďarska, kteří si dnes připomínají 50. výročí hrdinské obrany své národní svobody, aby připomínka neohrožených svědků lidské důstojnosti přispěla k užitku národa, utvrdila jej ve víře a přinesla hojné plody lásky a pokoje.
- Za věřící křesťany, aby svou modlitbou a spoluprací přispívali k šíření Božího království na zemi, a tak se v duchovně vyprahlém světě stávali pramenem vody živé.
- Dovoláváme se tvé prozřetelnosti, Bože, a prosíme tě za naši obec: obdař moudrostí a prozíravostí ty, kdo ponesou odpovědnost za její blaho a svornost všech občanů.
- Prosíme Tě za věřící, aby v tomto měsíci posvátného růžence dávali v každém ze Zdrávasů zaznít bolestnému volání lidstva, jakož i síle touhy po naději.
- Za věrné zemřelé, aby pro své následování Krista došli věčné odměny.

K: Bože, tys neposlal svého Syna, aby si nechal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za všechny. Vyslyš prosby této své rodiny v den, kdy ji účastí na svém zmrtvýchvstání voláš ke službě životu. Skrze Krista našeho Pána.

L. Amen.

LITURGICKÉ TEXTY 29. NEDĚLE V MEZIDOBÍ

1. ČTENÍ – Iz 53,10-11

Čtení z knihy proroka Izaiáše.

Hospodinu se zalíbilo zdrtit svého Služebníka utrpením; jestliže dá v oběť svůj život, uzří potomstvo, které bude žít dlouho, Hospodinův plán se zdaří skrze něho. Po útrapách se jeho duše nasytí světlem, svým utrpením můj Služebník ospravedlní mnohé, neboť na sebe vezme jejich viny.

ŽALM 33

Hospodinovo slovo je správné, – spolehlivé je celé jeho dílo. – Miluje spravedlnost a právo, – země je plná Hospodinovy milosti. Hospodinovo oko bdí nad těmi, kdo se ho bojí, – nad těmi, kdo doufají v jeho milost, – aby jejich duše vyrval ze smrti, – aby jim život zachoval za hladu. Naše duše vyhlíží Hospodina, – on sám je naše pomoc a štít. – Ať spočine na nás, Hospodine, tvé milosrdenství, – jak doufáme v tebe.

2. ČTENÍ – Žid 4,14-16

Čtení z listu Židům.

Bratři! Máme vynikajícího velekněze, který prošel až do nejvyššího nebe: je to Ježíš, Boží Syn. Proto se pevně držíme svého vyznání. Náš velekněz není takový, že by nebyl schopen mít soucit s námi, slabými. Naopak! Vždyť on sám byl vyzkoušen ve všem možném jako my, ale nikdy se nedopustil hříchu. Přistupujme proto s důvěrou k trůnu milosti, abychom dosáhli milosrdenství a našli milost, kdykoli potřebujeme pomoci.

EVANGELIUM – Mk 10,35-45

Slova svatého evangelia podle Marka.

K Ježíšovi přistoupili Zebedeovi synové Jakub a Jan a řekli mu: „Mistře, rádi bychom, kdybys nám splnil jednu prosbu.“

Odpověděl jim: „Co chcete, abych pro vás udělal?“

Řekli mu: „Dej, ať v tvé slávě zasedneme jeden po tvé pravici a druhý po tvé levici.“

Ale Ježíš jim řekl: „Nevíte, co chcete. Můžete pít kalich, který já piji, nebo dát se ponořit v křest, ve který já budu ponořen?“

Oni mu odpověděli: „Můžeme!“

Ježíš jim řekl: „Kalich, který já piji, pít budete a v křest, ve který já budu ponořen, ponoření budete. Ale posadit po mé pravici nebo levici není má věc, nýbrž je pro ty, kterým je to připraveno.“

Když to slyšelo ostatních deset, rozmrzeli se na Jakuba a Jana. Ježíš si je zavolal a řekl jim: „Víte, že ti, kdo se pokládají za panovníky, tvrdě vládnou národům, a velmoži dávají cítit svou moc. Mezi vámi však tomu tak nebude. Ale kdo by chtěl být mezi vámi veliký, ať je vašim služebníkem, a kdo by chtěl být mezi vámi první, ať je otrokem všech. Vždyť ani Syn člověka nepřišel, aby si nechal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za všechny.“

CHUDOBA ZAJIŠTĚNÍ

(úvaha Jeho Eminence Tomáše kardinála Špidlíka S.I., čestného občana Pustiměře)

Jeden ze sarkastických výroků Chestertonových: bohatí lidé poslouchají v kostele kázání o blahoslavených chudých a jsou spokojeni, protože už dávno vědí, že stačí být chudý duchem, že nepotřebují nic ztratit z peněz, které mají dobře uložené v bance. Trochu v tom smyslu je ironický i náš básník Wolker: „Protože jsem byl syt, přemýšlel jsem o tom, mám-li žít.“ Známe ten druh pokrytectví příliš dobře z denního života. Lidé se rádi dojmou evangeliem, když si jsou přitom jisti, že to od nich nic nežádá pro denní život. Ale v otázce chudoby se jeví na první pohled dost protichůdné i učení Písma. Kázání na hoře, které považují za konstituční řeč Ježíšova království, začíná tím, že blahoslaví chudé (Mt 5,3). Jsou to opravdu ti, kdo nic nemají, ti, co všechno ztratili? Také žalmy Starého zákona začínají blahoslavenstvím: „Blaze muži, který se neřídí radami svévolníků, který nestojí na cestě hříšných“ (Ž 1,1). Jakou za to dostane odměnu? „Je jako strom zasazený u tekoucí vody... Vše, co podnikne, se mu zdaří.“ (v. 3). Starozákonní patriarchové, kteří žili v bázni Boží, umírali jako bohatí šejkové. Job se sice dává za příklad toho, kdo pro důvěru v Boha všechno ztratil, ale to bylo jenom na čas, pak nabyl své bohatství mnohonásobně. Je tedy chudoba sama příčinou blaženosti? Přímou to v Bibli nečteme, naopak to hlásali někteří starověcí filosofové, zvláště ti, které nazývají cyniky. Za příklad se dával jistý Diogenes, který se spokojil s tím, že spal v sudu. Když se ho velký Alexander ptal, co by pro něho mohl udělat, odpověděl cynicky: „Ustoupit trochu na bok, protože zastíňuje slunko.“ Vycházeli z předpokladu, že je opravdovým štěstím v životě bezstarostnost. Peníze a jmění přinášejí starosti, proto nemohou člověka učinit šťastným. Indiští fakíři proto radili spokojit se s miskou rýže a sedět klidně pod stromem. Tolstoj napsal povídku o chudém ševcovi, který zpíval. Boháč, kterého ten zpěv rušil, našel jenom jeden

prostředek, jak ševce umlčet. Dal mu kupu peněz, švec se staral o to, aby mu je někdo neukradl a přestal zpívat.

Je to psáno jako poučné čtení pro mládež, sotva kdo je bere vážně. Ale základní problém je tu dobře položen: spokojený, šťastný život vyžaduje jistotu, nejistota přináší neklid, starost o zítřek. Cardijn, zakladatel katolického dělnického hnutí v Belgii, tzv. „jocistů“, hlásal jako program: „odproletarizovat proletariát“. Chudý člověk, který má zajištěné jenom to nezbytné, není vždycky nešťastný, zle je na tom proletář, který dnes např. vydělá mnoho, ale zítra se může octnout na ulici a hladovět. Proto si hledí každý svědomitý člověk své živobytí nějak zajistit. Nejpřirozenějším prostředkem k tomu bylo vždycky jmění, vlastní dům, stálý příjem. O nejistotě těchto jistot se často mluví v postních kázáních. Ale co si máme jinak počnout?

Přesto však se cítí někteří lidé bezpečni, žijí bezstarostně, protože mají vedle sebe někoho, kdo si jejich starosti vzal všechny na sebe. Takové jsou děti, které ani nenapadne, že by jim mohlo něco pochybět, když jim matka všechno nachystá na stůl. Jak dlouho taková bezstarostnost může trvat? Rozumní rodiče ji moudře ukracují napomenutími: Starej se o sebe, nebuď lenošným, myslí na zítřek! Podobná napomenutí čteme i v tzv. sapienciálních knihách Starého zákona. Tam se chudoba předkládá jako důsledek lenosti a života proti Božímu zákonu. Proroci však byli realističtější. Viděli jak často upadnou do bídy lidé docela nevinní, jsou chudí, protože je o zajištění připravila zloba jiných. Co si mají počít? Dodává se jim odvahy zvláštním příslibem: Bůh v nebi vidí vaši bídu a slibuje vám, že se vás ujme on sám. Kristovo kázání na hoře začíná právě ujištěním, že se ta pomoc Boží splní: i vy chudí budete v mém království šťastní, blahoslavení, protože se naučíte s důvěrou modlit „Otče náš, který jsi na nebesích“. Jak se to má splnit konkrétně? První a základní metodu pozorujeme už v první církvi. Její členové pocházeli většinou z chudých vrstev. Ale našli pomoc ve sboru ostatních věřících. Stále se sbíralo na chudé. Bylo to v antickém světě něco docela nezvyklého. Pohané se tomu divili: „Vidíte, jak se milují?“ Církevní Otcové zdůrazňují často křesťanskou povinnost dávat almužnu. Dnes to slovo má hanlivý přízvuk malé mince. Ale původně to znamená vážnou povinnost těch, co mají dostatek, pomoci těm, kdo nemají. V klášterním životě byla tato vzájemná pomoc organizována církevním právem. Řeholníci ukládají všechny příjmy do společné kasy, z které pak žijí stejně ti, co peníze vydělávají, i ti, kdo jsou nemocní, staří nebo pracují bezplatně. Po dlouhá staletí sbíraly kláštery i almužnu pro chudé mimo nich, udržovaly starobince, sirotčince, nemocnice. Dnes se předpokládá, že tu povinnost převezme stát. Ale víme dobře, že veřejná správa nemůže proniknout do všech zákoutí lidské bídy. Individuální iniciativa je stále potřebná. Na ní se ukáže, je-li naše prostředí opravdově křesťanské. Ale i individuální dobročinnost často zklame právě tam, kde by jí bylo nejvíc zapotřebí. Mohou chudí v takovém prostředí ještě doufat? Sv. František z Assisi a jiní zakladatelé tzv. žebrných řádů, se dobrovolně zříkali všech lidských zajištění majetkových, aby ukázali na svém vlastním příkladě, že se člověk ve všech bídách může skutečně spolehnout na někoho, kdo nikdy nezklame, na Otce na nebesích, který je jako slunce svítící pro všechny na zemi. Sv. František požadoval do svých druhů, aby ukázali ustaralým lidem, že oni sami jsou v bídě docela blažení, blahoslavení, protože mají zážitek stálé Boží pomoci. Dobrovolná chudoba je ovšem jenom pro ty, kdo k ní cítí zvláštní povolání. Ale v malé míře prožívá křesťan častěji to, co je jím základem: vědomí, že se za všech okolností můžeme spolehnout na Boha, který nás odproletarizuje nějakými nečekanými prostředky. Kdo tu víru prožil, je opravdu blahoslavený.

POSELSTVÍ JEHO SVATOSTI BENEDIKTA XVI. K SVĚTOVÉMU DNI MISÍ 2006 „Láska, duše misií“

Drazí bratři a sestry!

Světový den misií, který oslavíme 22. října tohoto roku, nabízí příležitost, abychom se letos zamysleli nad tématem: „Láska, duše misií“. Není-li misie vedena láskou, totiž nevyvěrá-li z hlubokého činu božské lásky, vystavuje se riziku, že se omezí na pouhou filantropickou a sociální

činnost. Láska, kterou Bůh chová ke každému člověku, je totiž srdcem zkušenosti a hlásání evangelia, a ti, kdo jej přijímají se sami stávají jejími svědky. Boží láska, co dává život světu je láskou, která nám byla dána v Ježíši, Slovu spásy, dokonalém obrazu milosrdenství nebeského Otce. Spásonosné tajemství by se dalo dobře shrnout do slov evangelisty Jana: „V tom se zjevila Boží láska k nám: Bůh poslal svého jednorozeného Syna na svět, abychom my měli život skrze něho“ (1Jan 4,9). Úkol šířit zvěst o této lásce svěřil Ježíš apoštolům po svém zmrtvýchvstání, a apoštolové, vnitřně proměnění o Letnicích silou Ducha svatého, začali vydávat svědectví o ukřižovaném a zmrtvýchvstalém Pánu. Od té doby Církev neustává v témže poslání, které je pro všechny věřící nezadatelným a trvalým závazkem.

Každé křesťanské společenství je tedy povoláno, aby dávalo poznat Boha, který je Láska. Nad tímto základním tajemstvím naší víry jsem se chtěl zamyslet v encyklice „*Deus caritas est*“. Bůh svou láskou proniká celé tvorstvo i lidské dějiny. Na počátku člověk vyšel z rukou Stvořitele jako plod díla lásky. Božskou pečeť však v něm posléze zastínil hřích. Prarodiče Adam a Eva, svedeni zlem, porušili důvěrný vztah se svým Pánem, podlehli pokušení zlého, který vnukl podezření, že On je sokem a chce omezit jejich svobodu. Tak před nezaslouženou Boží láskou dali přednost sobě samým, v přesvědčení, že tím projeví svou svobodnou vůli. Důsledkem byl konec původní blaženosti a to, že zakusili hořkost smutku z hříchu a smrti. Hospodin je však neopustil a slíbil jim a jejich potomstvu spásu, když oznámil, že pošle svého jednorozeného Syna, Ježíše, který v plnosti času zjeví jeho otcovskou lásku, schopnou vykoupit každého lidského tvora z otroctví zla a smrti. V Kristu se nám navíc dostalo nesmrtelného života, života samotné Nejsvětější Trojice. Díky Kristu, dobrému Pastýři, jenž neopouští zbloudilou ovci, je lidem všech dob dána možnost vejít do společenství s Bohem, milosrdným Otcem, který je připraven znovu přijmout ztraceného syna do domu. Překvapivým znamením této lásky je Kříž. V Kristově smrti na kříži – napsal jsem v encyklice *Deus caritas est* – „se uskutečňuje toto obrácení se Boha proti sobě samému, v němž se dává, aby člověka pozvedl a zachránil – je to láska ve své nejradikálnější podobě. Tady lze rozjímat o této pravdě. A odtud lze nyní říct, co je láska. Vycházejí z tohoto pohledu, nachází křesťan cestu svého žití a milování (č.12).

Svým apoštolům, shromážděným ve večeradle ke slavení Pachy, zanechal Ježíš večer před svým utrpením jako závěť „nové přikázání lásky – *mandatum novum*“: „Toto vám

přikazují: milujte se navzájem“ (*Jan 15,17*). Bratrská láska, kterou Pán vyžaduje od svých „přátel“, má svůj zdroj v otcovské lásce Boží. Apoštol Jan podotýká: „Kdo miluje, je zrozen z Boha a poznává Boha“ (*1Jan 4,7*). Abychom tedy milovali podle Boha, je třeba žít v NĚm a z NĚj: Bůh je prvním „domovem“ člověka a jedině ten, kdo v NĚm přebývá, hoří natolik ohněm božské lásky, že „zapaluje“ svět. Není snad toto posláním Církve v naší době? Potom není těžké pochopit, že právě misijní starostlivost, prvořadý úkol křesťanského společenství, je spjata s věrností božské lásce, a to platí pro každého jednotlivého křesťana, pro místní společenství, pro partikulární Církve i pro celý Boží lid.

Právě z vědomí tohoto společného poslání, čerpá sílu velkodušná ochota Kristových učedníků uskutečňovat díla lidského a duchovního rozvoje, která, - jak napsal milovaný Jan Pavel II. v encyklice *Redemptoris missio*, - vydávají svědectví o „duši veškeré misijní činnosti: lásce, která je a zůstává hybnou silou misií, a je také jediným kritériem, podle něhož je třeba vše konat či nekonat, měnit či neměnit. To je princip, který musí řídit veškerou činnost a cíl, k němuž musí vše směřovat. Jednáme-li se s ohledem na lásku či inspirování láskou, nic není nepatřičné a vše je dobré“ (č. 60). Být misionáři tedy znamená milovat Boha celou svou bytostí až – je-li to nutné – k obětování života pro NĚj. Kolik kněží, řeholníků, řeholnic i laiků, a to i v naší době, Mu vydalo nejvyšší svědectví lásky mučednickou smrtí! Být misionáři znamená sklánět se jako milosrdný Samaritán k potřebám všech, zvláště těch nejchudších a nejpotřebnějších, protože ten, kdo miluje Kristovým srdcem, nehledá vlastní zájem, nýbrž jedině slávu Otce a dobro bližního. Tady spočívá tajemství apoštolské plodnosti misijní činnosti, která překračuje hranice a kultury, přichází k národům a šíří se až k nejzažším končinám světa.

Milovaní bratři a sestry, Světový den misií je užitečnou příležitostí, abychom stále více chápali, že svědectví lásky, duši misií, se týká všech. Službu evangeliu tedy nelze považovat za osamělý počin, nýbrž za úsilí, sdílené každým společenstvím. Vedle těch, kdo jsou v první řadě na čele evangelizace – a pamatují tu s uznáním na misionáře a misionářky – mnozí další, děti mladí i dospělí, svou modlitbou a spoluprací rozmanitými způsoby přispívají k šíření Božího království na zemi. Je vroucím přáním, aby se tato spoluúčast za přispění všech stále rozrůstala. Rád využívám této příležitosti, aby projevil svou vděčnost Kongregaci pro evangelizaci národů a Papežským misijním dílům, která s oddaností koordinují úsilí rozvinutá ve všech koutech světa na podporu činnosti těch, kdo jsou v první linii misijní činnosti. Ať jejich činnost podporuje Panna Maria, která svou přítomností pod křížem a svou modlitbou ve večeradle aktivně spolupracovala na počátcích církevní misie, a pomáhá věřícím v Krista být stále více schopni pravé lásky, aby se v duchovně vyprahlém světě stali pramenem vody živé. To ze srdce přeji a všem posílám své požehnání.

„S vírou a láskou proti nenávisti“

Asi 4000 lidí se účastnilo v Budapešti průvodu se svícemi, který organizovala místní skupina Federace křesťanských intelektuálů a Světové federace Maďarů, aby tak vyjádřili svou blízkost biskupu ze Székesfehérváru a protest proti útokům ze strany místních levicových novin.

V deníku „Mi Újság“ se objevila série článků, které napadaly biskupy Spányie – který otevřeně sympatizuje s pokojnými demonstracemi proti vládě, a Ottokáru Prohászskovi, jehož 100. výročí biskupského svěcení (11.12.1905)

Se právě v diecézi slaví připomínkovým rokem. V pondělí večer se obyvatelé města – a to nejen křesťané – pohoršeni nad články, vydali v pokojném průvodu se svícemi v rukou na náměstí a následně před biskupský palác. Mluvčí pranýřovali na náměstí útoky proti Církvi vedené místním levicovým deníkem a předali notáři petici, adresovanou starostovi města.

Na závěr manifestace biskup Antal Spányi poděkoval občanům – katolíkům, protestantům, evangelíkům i všem ostatním za to, že mu vyjádřili svou podporu a prohlásil: „jsou to hodnoty, o které bojujeme, hodnoty, jež mohou obohatit život celé společnosti ... a nedáme se zastrašit ... Jsme občany města svatého Štěpána. Pro nás je důležitá minulost, přítomnost i budoucnost tohoto města. Mohlo se na nás spolehnout i dosud, a tak tomu bude i v budoucnu. Ale musí respektovat naši vůli a naše práva, naše tradice i sny o budoucnosti“.

Biskup prohlásil: „Považujeme za důležité, aby se nevrátila rétorika 50. let, jejíž propaganda se hodila k osočování, ale i klamání mnoha lidí dobré vůle“. Proto požadoval: „vyvážená média a nestrannou prezentaci skutečností“. „Je důležité moci utvářet morální svět, v němž by se dalo klidně žít, a kde slova jdou ruku v ruce s činy“; „v němž jsou zaručena práva“, a v němž každý může šťastně žít podle svého přesvědčení, využívat svých ústavních práv a studovat s rovnocennou možností volby“ – řekl biskup, který tím narážel na tíživou situaci církevních škol a dodal: „Na prvním místě musí být zájem občanů a nikoli stranické zájmy!“

Stran politické, ekonomické a morální krize země biskup řekl: „Bez morální obrody není ekonomického růstu“.

Den co den pokračují v různých městech Maďarska pokojná shromáždění, která žádají odstoupení stávajícího premiéra Ference Gyurcsányho.

Nobile et aequum est iura propriae libertatis et religionis defendere et servare

/list papeže Benedikta XVI. emeritnímu státnímu sekretáři a děkanovi kardinálského sboru, kard. Angelu Sodanovi, který bude Jeho legátem při slavení 50. výročí boje Maďarska za svobodu, 22.-23. října 2006/

Chránit a hájit svá práva na svobodu a náboženství je věcí vznešenou a spravedlivou. Vždyť „pravá svoboda je v člověku tím nejvyšším znamením Božího obrazu“ (*Gaudium et spes*, 17). Proto má Církev za to, že pravou důstojnost a svobodu je třeba hájit: „Vždyť člověk byl Bohem Stvořitelem postaven do společnosti jako myslící a svobodný tvor“ (*tamtéž*, 21). V důsledku toho ti, kdo z tohoto důvodu trpí násilí či přicházejí o život jsou hodni chvály a zbožné vzpomínky.

Proto stejně jako náš ctihodný předchůdce papež Pius XII. před padesáti lety s pečlivou starostlivostí svými modlitbami provázel a svými slovy těšil maďarský národ, který bránil svou svobodu, tak i My chceme vyjádřit ocenění u příležitosti slavení, která se zakrátko uskuteční v Budapešti na památku padesátého výročí oné hrdinské obrany národní svobody.

Jsme hluboce přesvědčeni, že tato událost bude moci přispět k víře a jednotě tohoto vznešeného národa i celé Evropy. Rádi jsme proto přijali pozvání váženého prezidenta Maďarska, pana Ladislava Sólyoma. Vzhledem k tomu, že se tam ale nebudeme moci vypravit osobně, pověřujeme zastáním tohoto jedinečného úkolu s radostí Tebe, náš ctihodný bratře, jenž jsi s velkou prozíravostí a schopností po dlouhou dobu plnil nesmírně významné úlohy, svěřené římským papežem k užítku celé Církve.

Tímto listem Tě tedy jmenujeme svým legátem na slavnostní vzpomínku, která se bude konat v Budapešti ve dnech 22. a 23. října, u příležitosti oslav osvobození Maďarska. V Našem zastoupení tedy budeš předsedat slavnostním obřadům, tlumočíš všem přítomným. Naš pozdrav, zvláště pak maďarskému prezidentovi, představitelům i posvěceným pastýřům; všechny ujistíš naší náklonností, láskou a duchovní přítomností. Všechny můžeš povzbudit slovy II. vatikánského koncilu: „především ty, kdo mají na starosti výchovu druhých, aby se snažili vychovávat lidi oddané mravnímu řádu, poslušné zákonité autority a milující pravou svobodu“ (prohlášení *Dignitatis humanae*, 8).

Tvou misi legáta svěřujeme mocné přímluvě Velké Paní Maďarska (*Magna Domina Hungariae*), stejně jako svatých Štěpána a sv. Jana Kapistrána, v naději, že bude tato událost k užítku národa, utvrdí jej ve víře a přinese hojné plody lásky a pokoje.

Na závěr si přejeme, abys láskyplně udělil všem přítomným Naše Apoštolské Požehnání, záruku věčné milosti a důkaz našeho společenství.

*Z Vatikánu, 23. září 2006,
druhého roku Našeho Pontifikátu*

BENEDICTUS PP. XVI

„Pán, jenž dal všemu počátek, postará se i o konec!“

/před 550 lety zastavilo maďarské křesťanské vojsko otomanskou expanzi před branami Evropy/

„Rok 2006 je pro dějiny maďarského národa rokem významných odkazů: 23. října, na den památky sv. Jana Kapistránského, připadá 50. výročí revoluce a boje za svobodu v roce 1956. Letos si však připomínáme i 550. výročí vítězství u Bělehradu (Nándorfehérvár), kdy 22. července 1456 křesťanské vojsko v čele s Jánosem Hunyadim a mocně povzbuzováno právě sv. Janem Kapistránským (výše uvedenými slovy sv. Pavla), zastavilo tureckou armádu Mohameda II.“

Těmito slovy vyhlásili biskupové Maďarské biskupské konference tento rok významných výročí Rokem smíření a modlitby za duchovní obnovu národa.

Mezi mnoha vzpomínkovými akcemi je i výstava, zahájená před měsícem ve Válečném muzeu v Budapešti, jejímiž kurátory jsou Františkánská provincie sv. Jana Kapistránského, Válečný institut a muzeum a Vojenský ordinariát, s názvem „Na obranu Evropy“, která připomíná velké obhájce křesťanské Evropy a potrvá do 31. ledna 2007. Mezi mnoha současnými exponáty se nachází i zvon, který má připomenout dějiny poledního zvonění, spjatého s vítězstvím u Bělehradu. Papež Kalist III. totiž vydal 29. června 1456 bulu, v níž nařídil, aby se o poledni zvonilo ve všech kostelech, a tak byli věřící vyzýváni k modlitbě za křesťany bojující proti pohanům. Do mnoha koutů Evropy se bula dostala právě se zprávou o vítězství u Bělehradu, takže sám papež upravil úmysl modlitby, která měla být po staletí díkůvzdáním za vítězství křesťanů.

sv. JAN KAPISTRÁN

Jméno Jana Kapistrána je odvozeno od malého městečka Capestran v Abruzzách, v tehdejším Neapolském království. Zde se na sklonku čtrnáctého století, roku 1386, pozdější světec narodil. Jeho otec byl francouzský baron, důstojník působící v neapolských službách, matka italská šlechtična. Otec i matka mu zemřeli, když byl ještě dítě. Pět nepřátel rodiny mu úkladně během dvou dní zavraždilo dvanáct příbuzných a čtyři bratry a zapálilo otcovský dům. Nadaný devatenáctiletý Jan nastoupil světskou kariéru, vystudoval práva, oženil se a ve službách Ladislava Neapolského se stal v šestadvaceti letech starostou Perugie a posléze členem nejvyššího soudního dvora v Neapoli. Do slibně započatého společenského vzestupu zasáhl konflikt papeže Jana XXIII. s králem Ladislavem, při němž

byl Kapistrán jakožto jeho stoupenec uvězněn. Podmínky věznění ztrpčené nepodařeným pokusem o útěk – skokem z okna si zlomil nohu a byl polapen - a zjištěním, že nemá žádné přímluvce, vedly k jeho duševnímu a duchovnímu přerodu, jehož výsledkem bylo niterné přilnutí k Bohu jakožto jediné jistotě a hodnotě. Z vězení se vykoupil svým majetkem, a po dohodě s manželkou vstoupil roku 1415 do františkánského kláštera ve městě Perugii, kterému byl za svých světských dnů starostou. Ale už v noviciátě ho trápila všemožná pokušení: smyslnost, vzpomínky na minulou kariéru, nemoc a také nesmyslný sebezápor, jímž představený zkoušel jeho pokoru. Vytrval však a před kněžským svěcením mu papež Martin V. udělil dispens, poněvadž jako soudce musel ukládat i hrdelní tresty. Bylo to v době, kdy sílily snahy reformních františkánů (observantů) oddělit se od méně přísného křídla řádu (pozdějších minoritů konventuálů). Pod vedením Bernardina Sienského (později svatého, 1380-1444) též přijal reformní myšlenky a postupně se stal jejich hlavním propagátorem. Proti očekávání však nehodlal řád rozdělit, nýbrž pouze diferencovat na přísnou a mírnou frakci v rámci jednoho celku. To se mu ovšem prosadit nepodařilo, a tak pro reformní křídlo píše nové stanovy, které byly roku 1446 stvrzeny papežem. K definitivnímu rozdělení řádu však došlo až 1517. Jako prostý františkán

vynikal výmluvností a horlivostí. V roce 1426 obhájil svého učitele, sv. Bernardina, z nařčení z kacírství a město Aquila pak přijalo do svého znaku monogram jména Ježíš.

Alfonso Cano, sv. Bernardin ze Sieny a sv. Jan Kapistránský

Vliv sv. Bernardina na Kapistrána byl velký. Vstřebával jej během doby, kdy mistra doprovázel na misiích po Evropě. Od něj též přejal úctu k monogramu Ježíšova jména IHS (zkratka IHΣΥΣ nebo Iesus Hominum Salvator, *Ježíš lidí Spasitel*), pozdějšího znaku jezuitů. Brzy se sám stal strhujícím kazatelem, cestoval po Itálii, potíral bludy fraticellů (bratříků), reformoval františkánské kláštery, papežem byl často využíván jako legát. Vedle mluveného slova kázání se také

věnoval psaní, je autorem spisů teologických i právních, tím nejznámějším je traktát *Speculum clericorum* (Zrcadlo kleriků).

Jeho působnost se záhy rozšířila i do dalších zemí, byl zván na dvory řady panovníků. Všude kde kázal, se shromažďovaly veliké davy, které kostely nestačily pojímat, a tak kázání obvykle probíhala venku. Jeho projev byl zřejmě až barokně teatrální, byl chudě oděným asketou s ohnivým pohledem, slovem i gesty (Palacký ho přirovnal k našemu Janu Miličovi), jeho úspěch překvapí o to víc při zjištění, že kázal pouze italsky a latinsky a masám lidu byl smysl jeho slov zprostředkováván teprve se zpožděním tlumočníky. V každém městě také navštěvoval nemocnice, s nemocnými trávil dlouhé hodiny a byla mu přičítána mnohá zázračná uzdravení.

Nejvíce se však Jan Kapistrán proslavil a trvale zapsal do paměti dvěma misiemi, které uskutečnil na sklonku svého života. První z nich má význam zejména pro české země. Na jejich půdě se totiž odehrála. Roku 1451 byl společně s Mikulášem Kusánským pověřen misionářskou službou v zaalpských zemích. Kazatel měl především za úkol silou slova obrátit husitské Čechy od jejich bludu. Chtěl se setkat s Janem Rokycanou. Jiří z Poděbrad, kališnický šlechtic, který již tehdy pevně třímal ve svých rukou moc nad Čechami, neměl zájem ohrožovat po dlouhých válkách těžce vydobytý mír v zemi přítomností radikálního katolického myslitele, a tak do centra Čech Kapistránovi vstup zakázal. Proto je jeho působení spojeno převážně s Moravou, kde husitské pozice nikdy neměly takové síly. Odtud vedl vášnivou korespondenci s kališnickým, papežem neuznaným arcibiskupem Janem Rokycanou. Mimo jiné se snažili dohodnout na společném setkání, kde by své názory spolu mohli zkonfrontovat bezprostředně. K tomu ovšem nedošlo. Celý měsíc čekal Kapistránský na Rokycanu v Krumlově, kde jej hostili Rožmberkové, ale marně. Odebral se tedy do severních Čech, kde kázal v Chebu, Mostě, Tachově, Plzni a Kadani. Rokycanovi na jeho pomluvy, které o něm šířil odpověděl: „Tvých pomluv a štěkotu proti mně, že lži svádím lid, si nevšímám. Vždyť z milosti Boží se mé učení stalo známým nejen v Itálii, ale také ve Francii, Německu, Španělsku a v jiných končinách světa i mým životem, ne někde na okraji, nýbrž na veřejných náměstích a

v nejslavnějších univerzitních městech, takže tvé osočování je spíše chválou a tvá chvála podle tvých názorů by mi byla spíš k hanbě a potupě“.

Tím, že Kapistrán neproniknul do středu husitů, neměla jeho misijní činnost, která na Moravě obrátila ke katolictví nemálo přívrženců kalicha, v celkovém měřítku výraznějších výsledků. I když se mu obecně nepodařilo prosadit katolické cíle, jimiž ho pověřil papež, neplatí to o jeho úsilí, které vynakládal jakožto františkán. Jeho zásluhou do českých zemí přišli observantní minorité (reformovaní, přísnější františkáni), kteří zde založili nejeden klášter. Vznikly tak konventy v Brně, Olomouci, Opavě nebo Jemnici a roku 1460 dokonce i v Praze.

I zde totiž na sebe misionář zanechal viditelnou památku - trigram IHS vyrytý ve zdi. Jinde zase světil léčivé studny. V Plzni se ukazovala kazatelna, ze které řečnil, v brněnském františkánském klášteře uchovávali cáry jeho roucha jako cennou relikvii. Ohledně jeho misijní činnosti v našich zemích je vhodné dodat, že protivníky či přímo nepřátele nenacházel jen v husitech, ale také v osobnostech katolické víry, zejména pak v členech dominikánského řádu, tradičního konkurenta františkánů.

Jeho zapálení vedlo i k jeho nejslavnějšímu činu, akci namířené proti „bezcercům“, kteří opravdu pro křesťanský svět představovali reálné nebezpečí, proti Turkům. Ti v době, kdy se Kapistrán marně pokoušel proniknout do centrálních Čech, roku 1453, dobyli Byzanc a rychle pronikali dále na západ. V bezprostředním ohrožení se tak octly Uhry a Sedmihradsko. Útočníkům navíc nahrávala nejednotnost evropských panovníků, jejich neschopnost zmocnit se na účinnější protiakci. Právě tehdy vystoupil na frankfurtském sněmu Jan Kapistránský a sobě vlastní plamennou řečí tuto situaci změnil. Záhy vzniklo vojsko čítající šedesát tisíc vojáků. V jeho čele stanul uherský magnát Jan Hunyadi, mimochodem otec Matyáše Korvína. K zásadnímu střetu pak došlo 22. července 1456 u Bělehradu. Ač měli Turci přesilu, podařilo se křesťanům zpočátku beznadějnou bitvu vyhrát. Paradoxní okolností tohoto velikého vítězství, které na sedmdesát let odvrátilo turecké nebezpečí, bylo, že Kapistrán máváním korouhví a

Bartolomeo Vivarini, Sv. Jan Kapistránský

voláním jména Ježíšova povzbuzoval do boje mezinárodní vojsko, jehož významnou část tvořili čeští bojovníci, nezřídka někdejší radikální členové polních husitských vojsk.

Ani jedné ze dvou hlavních osobností vítězné armády však nebylo dáno radovat se z triumfu dlouho. Vinu na tom měl mor, který se rozšířil vlivem tepla a přítomností mrtvých. Jan Kapistrán zaopatřující Hunyadiho na jeho poslední cestu i další nakažené této nemoci nakonec i sám podlehl. Stalo se tak 23. října v Illoku, městečku v dnešním Chorvatsku.

Dalo by se očekávat, že hrdina bitvy u Bělehradu se záhy po své smrti, kdy vítězství navíc bylo ještě v živé paměti, dočká kanonizačního procesu a vstoupí mezi svaté. Již roku 1462 o to také řada evropských biskupů, knížat i měst na popud Kapistránových pokračovatelů papeže žádala. Leč ten jejich prosby nevyslyšel, jednak neměl údajně k jeho zázrakům důvěru, jednak se obával, že by nový svatý ve františkánském řádu vyvolal odpor u dominikánů a dalších jejich protivníků. Pro vznikající kult budoucího světce to konec neznamenal, pouze určitou stagnaci. Nerozšiřoval se dál, naopak zůstal přítomný pouze v místech s kazatelem bezprostředně spojených, což byly například rodné Abruzzo, jím založené kláštery a v neposlední řadě Illok, místo jeho hrobu, který zde ovšem vydržel jen do dalšího tureckého vpádu (1526), kdy byly jeho ostatky přeneseny neznámo kam. Jak v našem, tak v celoevropském měřítku se situace začala měnit teprve v pobělohorském období. U nás to souviselo s rekatolizací, jinde spíše s dalším tureckým nebezpečím, které vyvrcholilo na sklonku sedmnáctého století u Vídně. Již roku 1622 papež Kapistrána blahořečil, čímž se opět začal dostávat do obecného povědomí. Místo na českém nebi mu zajistilo i to, že jeho životopis do svého díla *Bohemia Sancta* zakomponoval vlivný Bohuslav Balbín. V roce 1679 pak začal konečně kanonizační proces, který se ovšem protáhnul na jedenáct let. K jeho úspěšnému završení významnou měrou přispěl výsledek bitvy u Vídně, ke které došlo roku 1683. Podobně jako před více než dvěma sty lety Bělehrad upadlo město do beznadějného tureckého obležení a stejně jako tehdy i tentokrát mu od něj napomohl Jan Kapistrán. Právě k němu se totiž s vědomím jeho někdejšího činu mnoho lidí modlilo a sám papež Inocenc XI. (tentýž, který čtyři roky před tím zahájil jeho kanonizaci) nechal konat k jeho poctě bohoslužby. Zásluha na slavném vítězství, které s konečnou platností zlomilo tureckou moc ve střední Evropě pak bylo přičítáno v nemalé míře jemu a 13. listopadu 1690 jej papež Alexandr VIII. kanonizoval. Památka Jana Kapistránského připadla na den úmrtí, 23. října. Svatořečení braly s povděkem hlavně země Turkem nejvíce ohrožené, tedy Uhry, Itálie, rakouské země a také Morava, zvláště pozitivních reakcí se bylo lze nadát ve františkánských klášterech. V našich zemích se slavnostní ceremonie konaly v květnu následujícího roku. A byly jedněmi z těch nejokázalejších, jaké baroko poznalo.

Svatořečení pochopitelně přineslo velký rozmach Janova kultu, což se výrazně projevilo v umění. Vznikaly obrazy, sochy i celé oltáře, v Brně byla světcovi vybudována kaple. Nejvýznamnější dílo, které mu bylo na našem území věnováno, je ovšem povahy literární, a je to kniha Amada Hermanna *Capistranus Triumphans* (Trimfující Kapistrán). Téměř tisícístránkové dílo o čtyřiceti sekcích z roku 1700 patří k vrcholným barokním počinům vůbec. Je nejrozsáhlejším pojednáním o tomto svatém, vedle množství historických informací, které autor získal ze starších děl i jiných pramenů, je zde zaznamenána ještě větší spousta zázraků, které měl Kapistrán jak za života, tak po smrti vykonat. Kniha byla věnována známému mecenáši umění hraběti Františku Antonínu Šporkovi. Sláva Jana Kapistrána přetrvala po značnou část osmnáctého století, jejím důkazem je

mimo jiné akt z roku 1744, kdy byl světcův svátek v olomoucké diecézi povýšen na duplex minor. Sto let po svatořečení však už byla situace jiná, na sklonku osmnáctého století se duchovní klima změnilo, čehož symbolem jsou josefínské reformy. V osmdesátých letech byly mezi jinými zrušena i dvě centra, kde se světcův kult těšil největší úctě a tradici, františkánské konventy v Brně a Olomouci. Tím ztratil zázemí a zdroj působnosti. Od té doby se již na našem území projevoval jen místy a zřídka. Veličinou zůstal toliko na půdě františkánského řádu.

Jan Kapistránský, ztvárňovaný s válečnou standartou v ruce, byl vnímán jako voják Kristův, strážce víry proti herezi, postrach barbarů, a tedy obránce křesťanstva. Jako vítěz od Bělehradu platil za symbol úspěšného boje proti Turkům, po mnoho set let nejobávanějšího vnějšího nepřítele křesťanství. Jeho nejvýznamnější úlohou a patronskou kompetencí tedy vždy byla ochrana proti Turkům. Vzhledem ke svým zázračným zásahům proti nemocím, které uskutečňoval na misijních cestách a ve kterých vytrval až do své smrti, která byla ostatně blízkým kontaktem s nemocnými způsobena, také představoval jednoho z ochránců proti moru. Co se týče našich zemí, za patrona si Jana Kapistrána v osmnáctém století vybral brněnský magistrát a také zdejší řeznický cech. Takový dosah měla jeho sláva šířená ze zdejšího františkánského kláštera, který mu ostatně vděčil za svou existenci.

Sv. Jan Kapistránský v boji u Bělehradu

Na rytinách, plátnech, freskách i ve ztvárnění sochařském se již od druhé poloviny 15. století Jan Kapistrán objevuje jako postarší bezvousý řeholník s velikou tonzурou, v řádovém františkánském hábitu, s provazovým cingulem a s růžencem za pasem. V ruce drží válečnou standartu s vyznačeným křížem, někdy i se znamením jména Ježíšova. Druhou ruku má buď prázdnou, s žehnajícím gestem, nebo v ní třímá další ze svých atributů: knihu, monstranci nebo kotouč s písmeny IHS. Dominantním znamením bývá symbol světla, nejčastěji hvězda, a to buď nad hlavou, nebo přímo na čele. V různých uměleckých ztvárnění se objevují i další motivy související s jeho působením, podtrhující zejména vítězství nad Turky.

✱

Ze Života svatého Jana Kapistrana, vyznavače
sepsaného Laurentiem (Vavřincem) Suriem (1522-1578),
kartuziánským spisovatelem, překladatelem a komentátorem

„Svatý Jan Kapistrán byl i duchem prorockým obdařen: smrt Martina papeže, toho jména V., též Mikuláše papeže, toho jména V., předpověděl a tu papežským legátům při dvoře císařským pozůstávajícím oznámil. Alfonzovi, králi neapolitánskému, navrhl, jestli proti Genuenským válku povede a s vojskem potáhne, od nich zajat bude, což se všechno stalo.

Před smrtí svou mnohé a rozličné budoucí věci předpověděl, které se všechny podle jeho výpovědi naplnily... “.

„Předivné divy a zázraky, a to bez počtu, nad nemocnými, slepými, němými, zlým duchem posedlými a mrtvými prokazoval, tak že město Vídeň přes půl čtvrtá sta zázrakův vidělo, poznalo a zkusilo.

Jedna žena jménem Kateřina blíž Vídně v den sobotní pekla chléb, mezi tím dítě její padnouce do studnice utopilo se, následující neděli matka našla dítě utopené, v pondělí to mrtvé dítě přinesouce do Vídně k svatému muži, aby jemu požehnání své dal, žádala, což když se stalo, dítě v tom okamžení především přistojícími oči své otevřelo, živé, čerstvé a zdravé učiněno bylo. Jeden urozený obývatel v Rakousích měl velmi nemocnou a strápenou bolestí manželku, která ve všech oudech neduživá ustavičně v loži býti musila, častokrát sobě vinšovala svatého muže viděti a jeho požehnání dosáhnouti, manžel pak její pohrdaje jeho zázraky a divy jako s nějakými vymyšlenými věci, posměch z ní měl, posledně řkouce k ní: „I jdi tehdy k tomu páterovi františkánovi Janu Kapistránovi, od kteréhož jestli uzdravená budeš, já na místě tvým nemocným býti chci.“ Paní jmenovaná do Vídně přivezená po dosáhnutí žádostivého požehnání uzdravená byla, domu pospíchajíce našla manžela svého posmíváče na loži ležícího pro veliké bolesti, které jest ve všech oudech snášel, nařikajícího, který však po veřejném vyznání bludu svého a za odpuštění od svatého muže žádaný skrze jeho požehnání k předešlému zdraví navrácen.... “

„Jedna ctnostná a šlechetná matrona byla stíhaná od svého manžela z cízoložstva, pročež dítě splozené nechtěl za své vlastní znáti, ji ustavičně hanebnými slovy cízoložstvo předstíral, nemeškala ona u svatého muže Jana Kapistrána sobě stěžovati v tom, manžel podobně před ním na svou manželku žaloval. Svatý muž poručil dítě přinést k sobě, a když je uzřel, dítěti ve jménu Ježíšově přikázal, aby povědělo: kdo jest jeho pravý otec? Dítě vztáhnouce ručičku svou ukázalo na přistojícího manžela matky své, řkouce: „Tento jest můj otec,“ a tak přede všemi byla nevinnost její povědomá... “.

„Ve Vratislavi chtějí kacířští rouhači posměch sobě z něho učiniti, k tomu konci kacíře husitského živého položili do truhly pro mrtvé a k svatému muži poslali, aby přišel a jim toho mrtvého vzkřísil, však jejich falešnost a ošemetnost poznajíce svatý muž, v duchu prosil Boha všemohoucího, aby takovou opovázlivost a lehkovážnou všetečnost vyjeviti ráčil, byl v tom uslyšen, na to řkouce k vyslaným poslům: „Jděte k tomu vymyšlenému a podvodnému mrtvému a jeho pochovejte, neb on dříve nevstane, až v poslední den soudný, když z svých nepravostí počet vydati musí,“ což jak v pravdě tak býti poznali, jak jim svatý muž pravil, veliký strach a bázeň povstala jest mezi všemi lidmi, že mnohý kacíři obráceni byli, hříšníci z svých hříchův s lítostí a žalostí se vyznávali a hořkými slzami takové oplakávali, v kterémž městě pěkný kostel ke cti a chvále svatého Bernardina vystavěli... “.

„Po šťastném v Pánu usnutí tělo svatého muže do chrámu Páně přeneseno, ve všech údech měkké a pohnutelné, v tváři milé, vůni přelíbeznou z sebe vydávalo, více k živému než k mrtvému podobné přes mnoho dní k vidění veřejně se zanechalo. Celé město se shromáždilo, jako by nějaký svatý apoštol umřel, nesčíslný počet nemocných, neduživých skrze vzývání svatého muže a služebníka Božího při těle jeho mrtvém k došlému zdraví přišlo a jiní rozličné milosti dosáhli... “.

JÓZSEF KARDINÁL MINDSZENTY,

OSTŘIHOMSKÝ ARCIBISKUP A MAĎARSKÝ PRIMAS,

SVĚDEK VÍRY A SVOBODY, ODSOUZENÝ A VĚZNĚNÝ KOMUNISTICKÝM REŽIMEM

„Když někdo prohlašuje a mnohokrát zdůrazňuje, že se rozešel s minulostí a že mluví upřímně, já nic takového pronášet nemusím, nepotřebuji se totiž rozcházet se svou minulostí. Díky Božímu milosrdenství jsem zůstal tím, čím jsem byl před vězením. Nepřestávám po léta se stejnou psychickou a fyzickou energií vyznávat své přesvědčení“, tato slova pronesl kardinál Mindszenty s nezlomnou jistotou v roce 1956 po demokratické revoluci, která mu otevřela brány komunistického žaláře.

Poprvé byl zatčen 20. března 1919, když vyučoval náboženství na gymnáziu v Zalaegerszegu. Sociálně demokratická vláda hraběte Michaela Karolyiho, vytvořená v říjnu 1918 se v březnu 1919 spojila s komunistickou stranou, založenou násilnickým Bélou Kunem, synem židovského notáře, tvrdého leninistického ražení. Hlásal: „Dělníci nemají

vlast“. Po pádu monarchie Karla I. vzešla z převratu Maďarská republika rad a Béla Kun¹ zavedl bolševický program: znárodnění bank a podniků, znárodnění půdy velkým

¹ Už r. 1902 vstoupil do řad sociální demokracie a podílel se na její činnosti. Hned v r. 1914 byl povolán do armády, bojoval na východní frontě a r. 1916 upadl do ruského zajetí. Nacházel se v zajateckém táboře v Tomsku, když navázal kontakt s místním bolševiky a vstoupil do ruské sociální demokracie. V r. 1917 už jako významný bolševik působil jako redaktor časopisů v Tomsku. V lednu 1918 se objevuje v Petrohradu a pak v Moskvě. Už v březnu se mu podařilo zformovat maďarskou skupinu RKS(b), jejímž vedoucím se stal. Maďaři z řad vojenských zajatců byli verbováni do komunistických oddílů a vedle Lotyšů se stali jakousi gardou Říjnové revoluce. Podíleli se na všech akcích rudého teroru včetně zavraždění carské rodiny a vynikali i na podmínky Občanské války nevídanou krutostí. Béla Kun se zatím v polovině r. 1918 stal předsedou federace zahraničních skupin RKS(b) a v čele svých Maďarů se podílel na potlačení moskevského povstání levých eserů. Nato byl se skupinou věrných poslán na pomoc Východní frontě, kde se stal vojenským komisařem brigády. Tady si zasloužil důvěru soudruhů masovými popravami záložních důstojníků a civilních obyvatel podezřelých z podpory bílých.

Po skončení války se Kún ilegálně vrátil do Maďarska a v březnu 1919 vytvořil koaliční vládu komunistů a sociálních demokratů, která vyhlásila Maďarskou republiku rad. Stal se jejím lidovým komisařem zahraničních věcí a vojenství. Jak víme, rozšířil se tento podnik i na východní Slovensko, ale nakonec byl v létě 1919 likvidován zásahem rumunské armády a Béla Kun uprchl. Už v srpnu 1920 jej však můžeme znovu spatřit na frontách občanské války v Rusku, tentokrát jako člena RVR Jižního frontu. Tady se vyznamenal tím, že Wrangelovy důstojníky nejprve ujistil o beztrestnosti a když uvěřili a neutekli z Krymu, dal je pochyty a po tisících popravit. Aby bolševici ušetřili střelivo, svazovali je po několika a topili v moři. Počet mrtvých se odhaduje na 160 000. Kun přežil i revoluční výpravu do Německa, kde měl dokončit světovou revoluci a po návratu se stal jedním z neaktivnějších stalinistů. Jako zmocněnec pro práci v Komsomolu zajistil, že celé vesnice na Urale vstupovaly do této mládežnické organizace. Činily tak dobrovolně, neboť alternativu, kterou byla poprava, si nikdo zvolit nechtěl. Kromě krátké epizody v r. 1928, kdy byl Béla Kun vyslán do Vídně, se ze SSSR už do smrti nepohnul. Na konci 20. let kvůli nedůvěře vůči cizincům zastával méně významné funkce, ale konce se dočkal až ve třetí várce zatčených a popravených bolševiků. V říjnu r. 1938 byl zatčen, krutě vyslýchán a na konci listopadu zastřelen.

hospodářům ve prospěch družstev, vytvoření ostrážité politické policie. Experiment byl natolik svéřepý a nepopulární, že padl po necelých 133 dnech, 1. srpna 1919, zásahem rumunské armády.

Po svém osvobození se Mindszenty věnoval náročnému bádání a historické dokumentaci. V roce 1934 vydal významné dílo „Život a doba biskupa veszprémského biskupa Bíró Martina“. V březnu 1944 bylo Maďarsko obsazeno hitlerovským vojskem. Mindszenty – jmenovaný před nedávnem biskupem, podstupuje druhé věznění. „*Nikdo nemá právo nutit národ k sebevraždě. Kdo se ptá, jakým právem tato slova pronášíme, odpovídáme: jsme Maďari!, žijeme a chceme nadále žít a sdílet osud našeho národa. Bůh, Svatý Štěpán, tisícileté zákony nám ukládají, abychom státním představitelům dávali pocítovat náš vliv. Život a smrt už dnes není otázkou politickou, nýbrž otázkou morální*“, napsal Mindszenty spolu se dvěma dalšími biskupy a arciepitropem z opatství Pannonhalma, Chrysostomem Kelemenem v memorandu adresovaném předsedovi rady ministrů, Szöllumsimu.

V červnu 1944 byl Mindszenty zatčen a poslán do vězení s malými výtržníky, zločinci a kapsáři. Po přesunu do věznice v Köhida se snažil slavit alespoň nedělní eucharistii: nebylo hostii, proto se používalo běžného chleba. Ve chvílích ticha bylo slyšet řev rozkazů a zněly popravčí salvy. Blížila se však Rudá armáda a o velikonocích překročila hranice Maďarska. Starosta svolal veřejné shromáždění, aby se osvoboditelům dostalo důstojného uvítání. Pozval i biskupa ze Székesfehérvá a Mindszentyho.

Jako osvobozený vězeň byl požádán, aby pronesl uvítací řeč. Prelát však odmítl s odůvodněním, že on nebyl osvobozen, nýbrž pouze opuštěn policisty na útěku, lze tedy očekávat, že se znovu octne v těžkostech.

O svátku Narození Panny Marie, 8. září 1945, mu arcibiskup z Kalocsa, předseda biskupské konference sdělil, že Svatý Otec si přeje, aby se Mindszenty stal pastýřem ostříhomské arcidiecéze, a tedy maďarským primasem. V prosinci jej pak s velkou vroucností přijal v Římě Pius XII..

V Maďarsku začalo nové otroctví vnucené novými vládci – Rusy. Na útoky, pomluvy a provokace proti své osobě odpovídal slovy Písma: „Přišli ti, co mne nenávidí; jsou silnější než já, zdolali mě; je to moc temnot“. V roce 1948, o svátku svatého Štěpána, byl Mindszenty zatčen a odveden do vyhlášené, strašlivé věznice na ulici Andrassy 60. Zabavili mu breviář, růženec, „Následování Krista“, medailku Panny Marie, hodinky i Kodex církevního práva, který si bral sebou, aby se mohl bránit, protože neměl advokáta.

Formální obvinění znělo: velezrada, protože udržoval styky s Ottou von Habsburkem a americkou ambasadou, doslova „za účelem rozpoutání třetí světové války“.

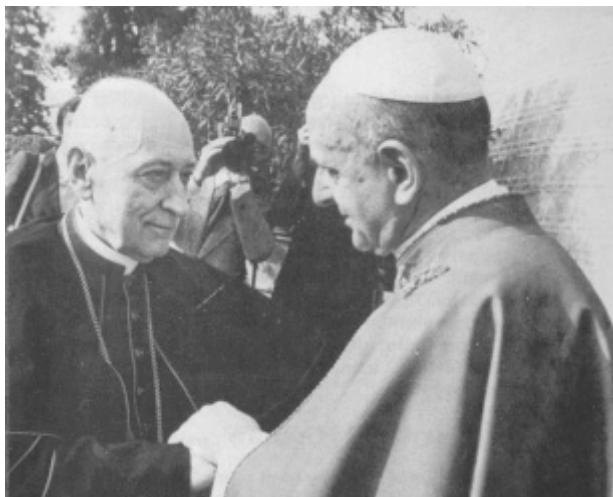
Ve stavu naprostého fyzického vyčerpání, v polovědomí – vzhledem k drogám, které mu přidávali do jídla, byl podroben procesu, který trval tři dny. Domnělí primasovi komplici byli odsouzeni k trestům od šesti do patnácti let. Nad ním zazněl rozsudek: doživotí! Navíc odsouzenec nebylo dovoleno se vyjádřit.

Na žaloby lidové komise a soudu musel odpovídat „ano“, „ne“. Rozsudek nabyl právní moci 14. srpna. S odsouzeným mohla promluvit jen matka, a to pod podmínkou, že se jejich rozhovor bude týkat pouze rodinných záležitostí. Dva týdny nato byla první návštěva, přičemž počet návštěv se zastavil na počtu 3. K poslední došlo 25. září 1949. Kardinál byl zbaven taláru a uvržen do strohé cely. Jednou mu nečekaně přikázali, aby si oblékl kardinálský talár a vedli ho podzemím do nádherně upraveného sálu, v němž generál Gábor Péter, přijímal své spolupracovníky. V tomto teatrálním prostředí tehdy přijal „zástupce italského tisku“. Šlo o komunistického senátora Ottava Pastoreho, který

přijel z Říma, „aby se přesvědčil, že je ještě na živu“, aby tak rozptýlil zvěsti, že „už byl deportován na Sibiř“.

Kruté vězení skončilo až v roce 1956, kdy se maďarský národ chopil zbraní, aby bojoval proti sovětské invazi. Primas pronesl 3. listopadu v parlamentu historický projev na obranu svobody, který byl přenášen do celé země. Byl skutečnou duší převratu, jeho nejvěrnějším hlasem a duchovní inspirací. Téhož večera zahájily v Budapešti sovětské ozbrojené síly palbu do lidí. Město bylo v plamenech. Všude tekla krev. Vládl teror. Premiér Imre Nagy, legálně zvolený v říjnu, byl sesazen a uvězněn. Následně pak byl v roce 1958 popraven. Primasa situace zastihla právě v parlamentu, ale podařilo se mu naštěstí odejít. Ve svých „Pamětech“, vydaných v roce 1975 v Německu, píše: „Okamžitě jsem se ptal, kde je nejbližší ambasáda. Kdo si mi řekl, že nejbliž je americká. Neváhali jsme a rychle se tam vypravili. Taláry jsme schovali pod kabáty a mezi dvěma řadami ruských obrněných transportérů došli až na náměstí Svobody a odtud na americkou ambasádu. Ministr Edward Wales mne srdečně přijal jako ‘symbol svobody’. Asi po půlhodině dal prezident Eisenhower telegraficky schválení, aby byl primas přijat na ambasádu.“

10. července 1971 žádal papež Pavel VI. kardinála Mindszentyho, aby s ohledem na mezinárodní politiku opustil ambasádu. 28. září se Mindszenty vydal do Vídně a odtud, spolu s kardinálem Casarolim odletěl do Říma. U brány sv. Jana došlo k historickému objetí se Svatým Otcem. Pavel VI. si tehdy sundal svůj pektorál a pověsil ho na krk Mindszentyho a uvedl ho do svého paláce.

Po abdikaci na úřad arcibiskupa a primasa Maďarska, přesídlil do semináře „Pazmaneum“ ve Vídni, kde 6. května 1975 jako třiaosmdesátiletý umírá. Nepřekvapuje, že den

po jeho úmrtí papež Pavel VI. při generální audienci – 7. května 1975, začal svou promluvu připomínkou osobnosti kardinála Mindszentyho, kdy doslova řekl: „Kardinál Mindszenty je jedinečnou postavou kněze a pastýře! Horlivý ve víře, nezlomný v citech, neochvějný ve všem, co chápal jako povinnost a právo. Prozřetelnost mu dala žít jako jedné z předních postav jednoho z nejtěžších a nejsložitějších údobí tisícileté existence Církve v jeho vznešené zemi. Byl a zajisté i nadále zůstane znamením odporu, stejně jako byl předmětem úcty i násilných útoků, jednání, jež hluboce zasáhlo veřejné mínění a zvláště katolický svět, jednání, jež neušetřilo jeho posvěcenou osobu a jeho svobodu“.

Sám jednou papeži Pavlu VI. napsal: „Chci strávit zbytek svého života v Maďarsku, mezi svým milovaným lidem, aniž bych se zajímal o vnější okolnosti, které mne čekají. Pokud by to však nebylo možné – s ohledem na vášně, které se proti mně zvedají či z vyššího zájmu Církve, přijmu to asi jako nejtěžší kříž svého života. Jsem ochoten zřici se milované vlasti, abych v exilu pokračoval v životě modlitby a pokání. Tuto svou oběť skládám pokorně k nohám Vaší Svatosti, v přesvědčení, že ať se po člověku žádá jakkoli těžká oběť, je nepatrná, pokud jde o službu Bohu a jeho Církvi“.

U příležitosti 100. výročí narození, navštívil Jan Pavel II. hrob kardinála Mindszentyho a tehdy jeho život označil za „vzácné svědectví věrnosti Kristu, Církvi a lásky k vlasti. Jeho jméno a jeho památku zůstanou navždy požehnáním“.

MAĎARSKÁ POUŤ DO FATIMY V PŘEDVEČER 50 VÝROČÍ PROTIKOMUNISTICKÉ REVOLUCE

V úterý, 17. října 2006, byla zahájena jedna z nejvýznamnějších událostí Roku modlitby za duchovní obnovu národa, vyhlášeného maďarskou biskupskou konferencí. Asi tisíc poutníků připutuje do portugalské Fatimy, aby se tu společně modlili a v předvečer 50. výročí protikomunistické revoluce v r. 1956 svěřili Panně Marii svůj národ.

Motiv pouti do mariánské svatyně a její vztah k Maďarsku shrnul na tiskové konferenci před jejím začátkem maďarský primas, kardinál Péter Erdő, arcibiskup diecéze Budapešť-Esztergom a předseda

CEU. Zmínil mimo jiné „maďarskou Kalvárii“ a kapli sv. Štěpána, které byly vybudovány ze sbírek Maďarů, kteří emigrovali po revoluci v roce 1956, jako připomínku revoluce. Kardinál dále uvedl, že ve fatimské bazilice se nachází i socha prvního maďarského krále, sv. Štěpána. Je tomu tak proto, že to byl právě tento panovník, který jako první v dějinách svěřil svůj národ Panně Marii – svěření, které sekalo ústřední motiv často opakuje ve fatimských poselstvích, která žádají zasvěcení světa Matce Boží. Takové svěření učinil Jan Pavel II. spolu s biskupy celého

světa v roce 1982 ve Fatimě, a ke stejnému úkonu dojde i v průběhu maďarské národní pouti, kdy maďarští biskupové zasvěť Maďarsko Panně Marii. Kardinál Erdő současně zmínil pozitivní ohlas na Rok modlitby, během něhož došlo k významným krokům smíru, mezi něž patří slovensko-maďarské smíření, smírný dopis ruskému patriarchovi Alexiji II., otevření dvou národních svatyní, či modlitební hnutí, do něhož se zapojilo 1.400.000 lidí, anebo slavnostní liturgie u připomínky 550. výročí historického vítězství nad Turky u Bělehradu (Nándorfehérvár). Další významné jubileum, totiž 50. výročí revoluce z roku 1956, se bude slavit právě 22.- 23. října. Odpoledne, 22. října, proběhne připomínka na ambasádě Spojených států amerických v Maďarsku, která se po sovětské invazi, 4. listopadu 1956, stala na 15 let útočištěm tehdejšímu maďarskému primasovi, Józsefu kardinálu Mindszentymu, jehož beatifikační proces právě probíhá. V průběhu slavnosti bude ambasádě předán portrét kardinála, který vytvořil László Gyémánt, jako projev vděčnosti. Ústřední připomínkovou událostí bude ekumenická bohoslužba v bazilice sv. Štěpána, na niž maďarský prezident László Sólyom pozval papeže Benedikta XVI., který delegoval kardinála Angela Sodana jako svého zvláštního vyslance, který jménem Svatého Otce pronese poselství k maďarskému národu.

Televizní poselství Benedikta XVI. k polskému národu u příležitosti dne papežské volby Karola Wojtyly, jenž přijal jméno Jan Pavel II.

Milovaní bratři a sestry, dnes – 16. října, v den, kdy si připomínáme volbu Karola Wojtyly na Petrův Stolec, bych se s vámi chtěl duchovně spojit v modlitbě díky za pontifikát mého velkého předchůdce. Přijměte tedy můj srdečný pozdrav.

Spolu s vámi se chci ve vzpomínkách vrátit k nezapomenutelnému dni jeho volby na Petrův Stolec. Stále vnímám ozvěnu jeho slov, pokorných, moudrých a plných oddanosti, kdy na otázku, zda-li

přijímá volbu, kterou učinili kardinálové, odpověděl: „V poslušnosti víry před Kristem, mým Pánem, svěřujíc se Matce Kristově a Matce Církve – vědom si velkých těžkostí – přijímám!“

Mám před očima jeho silnou a pronikavou postavu, na lodžií baziliky svatého Petra, kdy poprvé uděloval požehnání *Urbi et Orbi* a svěřoval se ochraně Panny Marie i lásce těch, o něž se měl na celém světě starat jako pastýř a vůdce. Nikdy jsem nezapomněl na jeho prorocký odkaz: „nebojte se! Otevřete brány Kristu!“ děkuji Bohu, že s těmito obrazy v srdci jsem mohl více než dvě desetiletí strávit po jeho boku, čerpat z jeho dobroty a přátelství, a že dnes mohu pokračovat v jeho díle pod jeho ochranným pohledem z Otcova domu.

Děkuji Bohu za jeho život, strávený láskou ke Kristu a lidem, jenž z milosti Ducha svatého obohatil dění celého lidstva, postojí bratrství a pokoje. Konečně děkuji Bohu za svědectví jeho utrpení spojeného s utrpením Krista až na smrt – svědectví, které nám dává sílu žít a utvrzuje nás v naději na věčnost.

Jak drahá byla Janu Pavlu II. Církev v Polsku! Kolikrát tuto svou náklonnost vyjádřil! Miloval ji jako matku, která Mu dala život ve víře a dala Mu růst v lásce ke Kristu a bratřím. Ale miloval ji také jako společenství stále semknuté kolem svých pastýřů, vystavené v minulosti utrpení rozličných pronásledování, ale stále věrné evangelním hodnotám. Kolik se modlil a jak mnoho usiloval o to, aby Polsko znovu nabylo svobody! A když k tomu došlo, nepřestal se starostlivou péčí o to, aby se jeho spolurodáci naučili žít svobodou Božích dětí a ne dětí tohoto světa, a aby si uchovali víru.

Vědom si tohoto dědictví, jež Církvi v Polsku zanechal, přišel jsem letos mezi vás s odkazem sv. Pavla: „Zůstaňte pevní ve víře“. Při této příležitosti bych vám chtěl znovu poděkovat za svědectví živé víry, které jste vydali v oněch chvílích mocných Duchem, jež potěšilo mé srdce. Prosím Boha, aby uchoval víru budoucím pokolením této vznešené země. Děkuji vám zvláště za všechny projevy láskyplného spojení s papežem, který nastoupil po vašem velkém spolurodákovi. Vaší duchovní podpoře svěřuji svou službu Církvi a světu.

V tento den nakonec s radostí zdravím všechny Poláky. Ať vás vzpomínka na Jana Pavla II., studium jeho díla a učení, přiblíží ke Kristu. Ať jsou poutem jednoty ve společné starostlivosti o budoucnost Církve i národa. Vše ze srdce žehnám: ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.

U příležitosti výročí volby Jana Pavla II. vydala Polská centrální banka první sbírkovou bankovku s portrétem Jana Pavla II. Na čelní straně bankovky je obraz žehnajícího papeže s mapou světa a daty trvání jeho pontifikátu: 16. října 1978 - 2. dubna 2005.

Na druhé straně bankovky se nachází výjev bratrského objetí polského primasa milénia – kardinála Stefana Wyszyńskiego s papežem během slavnostní intronizace.

Vedle pak jsou slova, jimiž Jan Pavel II. ocenil zásluhy primasa, jež vedly k volbě prvního polského papeže v dějinách: „*Na Petrově Stoli by nebyl tento polský papež, kdyby nebylo tvé víry, která se nesklonila před vězněním a utrpením, tvé hrdinné naděje*“.

Návrh vytvořil grafik Andrzej Heidrich s konzultory mezi nimiž byl i stávající krakovský arcibiskup, kardinál Stanisław Dziwisz, někdejší sekretář Jana Pavla II. Bankovka byla vydána bankou, již předsedá Leszek Balcerowicz, tvůrce přechodu polské ekonomiky na volný trh, v počtu 2 miliónů kusů v nominální hodnotě 50 zlotých (13 euro) a prodává se za 90 zlotých.

MODLITBA ZA OBDRŽENÍ MILOSTI NA PŘÍMLUVU BOŽÍHO SLUŽEBNÍKA PAPEŽE JANA PAVLA II.

**Ó Nejsvětější Trojice,
děkujeme ti, žes církvi darovala papeže Jana Pavla II. a dala v něm zazářit
něžnosti svého otcovství, slávě Kristova kříže a jasu Ducha lásky.
Svou bezmeznou důvěrou v tvé nekonečné milosrdenství
a v mateřskou přímluvu Panny Marie
nám zosobnil obraz Ježíše, Dobrého Pastýře
a ukázal nám tak svatost jako vysoké měřítko řádného křesťanského života,
jako cestu k dosažení věčného společenství s tebou.
Na jeho přímluvu nám podle své vůle
uděl milost(vložit svou prosbu o uzdravení duše či těla), o kterou vroucně prosíme,
v naději, že bude brzy přiřazen k počtu tvých svatých.
Amen.**

S církevním schválením
Kardinál CAMILLO RUINI
Generální vikář Jeho Svatosti pro Římskou diecézi

APOŠTOLOVÉ JIDÁŠ IŠKARIOTSKÝ A MATĚJ

/promluva Benedikta XVI. při středěční generální audienci, 18. října 2006 na náměstí sv. Petra v Římě/

Caravaggio, Jidášův polibek

Drazí bratři a sestry, uzavíráme dnes cyklus portrétů apoštolů, které Ježíš přímo povolal během svého pozemského života, a nemůžeme opominout toho, který je v seznamech Dvanácti vždy jmenován jako poslední – Jidáše Iškariotského. K němu zde přiřadíme osobu, která je později zvolena namísto něho, tedy Matěje. Už jen prostá zmínka jména Jidáš vyvolává u křesťanů instinktivní projev nelibosti a

odsouzení. Význam přídomku „Iškariotský“ je kontroverzní. Nejrozšířenější vysvětlení jej vysvětluje jako „muže z Keriót“, což je odkaz na jeho rodnou ves, poblíž Hebronu a zmiňovanou dvakrát v Písmu svatém (srv. *Joz* 15,25; *Am* 2,2). Jiní jej interpretují jako variaci výrazu „sikario“ jako by šlo o narážku na bojovníka, ozbrojeného dýkou, která se latinsky nazývá *sica*. A nakonec je tento přídomek pokládán za jednoduchý přepis hebrejsko-aramejského výrazu, který znamená: „Ten, který ho měl zradit. Toto označení se vyskytuje dvakrát ve čtvrtém evangeliu, tedy po Petrově vyznání víry (srv. *J* 6,71) a potom během pomazání v Betánii (srv. *J* 12,4). Další pasáže naznačují, že zrada právě probíhala, když říkají „Ten, který ho chtěl zradit“ - během poslední večeře po oznámení zrady (srv. *Mt* 26,25) a po Ježíšově uvěznění (srv. *Mt* 26,46.48; *J* 18,2.5). Naproti tomu seznamy Dvanácti apoštolů mluví o zradě jako o faktu, ke kterému již došlo: Jidáš Iškariotský, který ho pak zradil, tak to říká Marek (*Mk* 3,19); Matouš (10,4) a Lukáš (6,16) mají rovnocenné výrazy. Zrada jako taková má dva momenty: nejprve naplánování, když se Jidáš dohodne s Ježíšovými nepřáteli za třicet stříbrných (srv. *Mt* 26,14-16) a potom uskutečnění polibkem, daným Mistrovi v Getsemanech (srv. *Mt* 26,46-50). V každém případě však evangelisté kladou důraz na jeho hodnost apoštola, která Jidášovi patřila se všemi důsledky: je opakovaně jmenován „jedním z Dvanácti“ (*Mt* 26,14.47; *Mk* 14,10.20; *J* 6,71) nebo „z počtu Dvanácti“ (*Lk* 22,3). Ježíš dokonce dvakrát, když mluví k apoštolům, právě o něm říká: „jeden z vás“ (*Mt* 26,21; *Mk* 14,18; *J* 6,70; 13,71). A Petr o něm řekne, že „se počítal k nám a měl účast na této naší službě“ (*Sk* 1,17).

Jedná se tedy o postavu, patřící ke skupině těch, které si Ježíš vybral jako nejbližší druhy a spolupracovníky. Při pokusu podat vysvětlení událostí, ke kterým došlo, tak vyvstávají dvě otázky. První spočívá v tom, že se ptáme, jak je možné, že Ježíš vybral tohoto člověka a dal mu důvěru. Především totiž proto, že Jidáš, který byl vlastně ekonomem skupiny (*J* 12,6b; 13,29a), je v Janově evangeliu označen také za „zloděje“ (*J* 12,6a). Tajemství této

volby vyniká ještě více, když o něm Ježíš pronáší velmi přísný soud: „Běda tomu člověku, který Syna člověka zradí!“ (Mt 26,24). Ještě hutnějším je tajemství jeho věčného údělu, dozvídáme-li, že v Jidášovi se „hnulo svědomí – jak jsme slyšeli před chvílí ve čtení – a přinesl velekněžím a starším těch třicet stříbrných zpět a řekl: «Zhřešil jsem: zradil jsem nevinou krev»“ (Mt 27,3-4). I když se pak vzdálil, aby se oběsil (srv. Mt 27,5), nenáleží nám měřit toto jeho gesto a nahrazovat tak Boha nekonečně milosrdného a spravedlivého. Druhá otázka se týká Jidášova jednání. Proč Ježíše zradil? Otázka je předmětem různých hypotéz. Někteří poukazují na faktor jeho lačnosti po penězích, jiní zastávají vysvětlení mesiánské povahy: Jidáš byl prý zklamán tím, když zjistil, že Ježíš nezařadil do svého plánu politicko-vojenské osvobození své země. Evangelní texty však ve skutečnosti kladou důraz na další aspekt: Jan výslovně praví, že „důbel už vnikl Jidášovi Iškariotskému, synu Šimonovu, myšlenku, aby ho zradil“ (J 13,2); podobně píše Lukáš: „Tu vstoupil satan do Jidáše zvaného Iškariotský, který byl z počtu Dvanácti“ (Lk 22,3). Tímto způsobem jsou překročeny historické motivace a událost se vysvětluje na základě osobní odpovědnosti Jidáše, který uboze podlehl pokušení Zlého. Jidášova zrada zůstává v každém případě tajemstvím. Ježíš s ním jednal jako s přítelem (srv. Mt 26,50), ale ve svých výzvách k následování cestou blahoslavenství neznásilňoval jeho vůli, ani ji nechránil před satanovými pokušeními, protože respektoval lidskou svobodu. Možnosti perverze lidského srdce jsou ve skutečnosti opravdu mnohé. Jediný způsob, jak se jim vyhnout, spočívá v tom nekultivovat jenom individualistickou, autonomní vizi věcí, ale naopak, stavět se stále znovu na stranu Ježíšovu a jeho hledisko přijímat za své. Den za dnem musíme usilovat o plné společenství s Ním. Připomeňme si, že také Petr se mu chtěl postavit v tom, co jej čekalo v Jeruzalémě, ale dostalo se mu silného napomenutí: „Nemáš na mysli věci božské, ale lidské“ (Mk 8,32-33)! Petr po svém pádu litoval a dostalo se mu odpuštění a milosti. Také Jidáš litoval, ale jeho lítost degenerovala v zoufalství a tak došel k sebezničení. Pro nás je to výzva mít stále na mysli to, co říká sv. Benedikt v závěru zásadní V. kapitoly své „Řehole“: „Nikdy nezoufej před Božím milosrdenstvím“. Bůh je ve skutečnosti „větší než naše svědomí“, jak říká svatý Jan (1 J 3,20). Mějme tedy na mysli dvě věci. Za prvé: Ježíš respektuje naši svobodu. Za druhé: Ježíš očekává naši připravenost litovat a obrátit se; je plný milosrdenství a odpuštění. Ostatně, myslíme-li na negativní roli, kterou sehrál Jidáš, musíme ji zařadit do vyššího vedení událostí ze strany Boží. Jeho zrada vedla k Ježíšově smrti, který tato děsivá muka proměnil na prostor spasitelské lásky a odevzdání se Otci (srv. Gal 2,20; Ef 5,2.25). Sloveso zradit je překladem řeckého slovesa, které znamená „vydat“. Někdy je dokonce Bůh osobně jeho podmětem: byl to on, kdo z lásky „vydal“ Ježíše za nás všechny (Ř 8,32). Ve svém tajemném plánu spásy Bůh přijal neomluvitelné Jidášovo gesto jako příležitost totálního darování Syna k vykoupení světa. Na závěr chceme zmínit také toho, který byl po Velikonocích zvolen na místo zrádce. V Jeruzalémské církvi byli společenstvím navrženi dva, mezi nimiž se pak losovalo: „Josef, kterému se říkalo Barsabáš – příjmení měl Justus a Matěj“ (Sk 1,23). A právě ten druhý byl zvolen a tak „přibrán k jedenácti apoštolům“ (Sk 1,26). Nevíme o něm nic jiného než to, že i on byl svědkem pozemského Ježíšova údělu a zůstal mu věrný až do konce. Velikost této jeho věrnosti pak umocňuje božské povolání převzít místo po Jidášovi a jakoby kompenzovat jeho zradu. Vezměme si odtud poslední poučení: ačkoli v Církvi nechybějí nehodní křesťané i zrádci, je na každém z nás snažit se vykompenzovat zlo, kterého se dopustili, svým zářivým svěděním vydaným Ježíši Kristu, našemu Pánu a Spasiteli.

JEŽÍŠOVI PŘÍBUZNÍ

(úvaha Jeho Eminence Tomáše kardinála Špidlíka S.I., čestného občana Pustiměře)

Obrátila se na mne jedna paní s tímto dotazem. Mám syna, je mu 18 let. Studuje dobře, také v ostatním směru si na něho nemůžeme stěžovat, kromě jedné věci. Jsme rodina tradičně křesťanská. Chlapec s námi vždycky chodil v neděli do kostela. Ale teď už to nechce dělat. Na počátku říkal, že chodí sám, ale dnes

už víme, že nechodí do kostela vůbec. Chtěla jsem mu pořádně domluvit a ptala jsem se kněze, jak na to. Ten mně však vážně odradil. Řekl mně, že je chlapec v 18 letech už samostatná osoba a že tedy nemám právo ho k něčemu vnitřnímu nutit. Jsem si jistá, že přehání i ten kněz. Vždyť i se samostatnými osobami se má rozumně mluvit.

Když jsem se k tomu problému měl vyjádřit já, chytil jsem se posledních slov, která řekla paní: rozumně mluvit. To je normální vztah mezi všemi lidmi dobré vůle, tím spíš mezi matkou a dorůstajícím nebo už dospělým synem. Dokud je dítě malé, vyžaduje rozumná výchova i jistý stupeň donucování, ale to se musí ovšem zmenšovat a ustupovat místo dialogu. Ne všichni rodiče to chápou a tím si děti odcizí. O matkách, které mají tzv. dominativní komplex, se říká, že dětem snadno odpustí všechny chyby kromě jedné, že totiž dorůstají a chtějí být dospělými. Malé dítě je v její moci a té moci se ona nerada zříká.

Ve starých tradičních společnostech byl tento druh nadvlády starých nad mladými velice vyhraněn. Náčelník kmene byl absolutním pánem a sbor příbuzenstva rozhodoval o tom, co má nebo nemá jednotlivce dělat. Vidíme to na příkladech z života Židů ve Starém zákoně. Chtěl-li jednat někdo nezávisle, musel odejít ze své rodiny. Vidíme to na povolání Abraháma. Bůh ho vyvolil ke zvláštnímu poslání, proto musel odejít ze své země a opustit své příbuzenstvo. Dostali se do konfliktu s příbuznými často proroci a nakonec i sám Ježíš. Starost příbuzných o jednotlivce je pozitivní v tom smyslu, že zaručuje ochranu. Ale zvrhne se, když se z ní vyvine pánovitost a touha ovládat ostatní.

Od prvního okamžiku života se dítě zmocňuje světa. Chytá věci do úst, do ruky. Později si je schovává ve skrýši. Dospělí to dělají ovšem daleko rafinovaněji. Morálka sice varuje před zneužitím těchto instinktů, ale současně hájí pro člověka soukromé vlastnictví ve správné míře. Bůh stvořil člověka pánem přírody. Ale stvořil ho také pánem ostatních lidí? V historii vidíme stálé pokusy o to, jak by se jedni mohli zmocnit druhých. V nejhorší formě se to projevilo institucí otroctví. Panství jedněch nad druhými se ospravedlňovalo i zákony. Naštěstí dnes nikdo teoreticky takovou nespravedlnost nehájí, i když prakticky stále existuje mnoho druhů zotročování.

Ti, kdo si osvojili moc nad druhými, se nespokojí jenom tím, že jim poroučejí, co mají a co nemají dělat. Posuzují i to, co mluví a co si myslí. V přítomnosti jistých lidí se ztrácí svoboda slova. Autoritativně posuzují to, co druhý řekl. Nesouhlasí-li to s jejich názory, označí se to jako nesmysl. Známe ze zkušenosti, jak častý je tento druh zotročování bližního vlastními názory. Žertovně se říká, že si někdo navykl učit na všech nárožích nebo že má neomylnost ve všem, co ví a neví. Někdy je to prostě zlozvyk. Jindy je to jakási slabost povolání. Učitelé, profesori zapomenou, že už nejsou ve škole, a učí i tam, kde je o to nikdo neprosí. Neantipatičtější jsou však ti, kdo tak jednají z pýchy, z pocitu nadřazenosti kulturní, národní i finanční. Říká se, že se cítí „bohy“ jiných. Ale není to pravda. Bůh jedná s lidmi jinak. Respektuje jejich svobodu a vývoj poznání.

Když si jeden člověk osvojuje právo posuzovat myšlení druhých, jeho násilí je zjevné. Ale zvykli jsme si jako na přirozené, že se poddáváme tomu, co „se mluví“. Na počátku to možná řekl jednotlivec. Po něm to opakovali druzí, a vzniklo všeobecné mínění. Je v tom procesu něco nesprávného? Člověk je přece tvor společenský. To se projevuje tedy i tak, že je i naše myšlení společné. Kromě toho se skromný člověk rád podřídí úsudku zkušenějších, moudřejších. Vždyť i v církvi platí za normu víry tradice, tj. to, co je společný postoj věřících, to, co se všeobecně v církvi hlásá a píše. Ale přesto si musíme dát pozor, abychom nepřenášeli pravidlo, které platí pro společnost svatých, kteří mluví z inspirace Ducha svatého, na společnost profánní, kde se mluví i pod vlivem hříchu a zlých náklonností. V dnešním světě se zdokonalily možnosti informace. Něco „se mluví“ v celém světě. A přece musíme umět rozlišit, jakého ducha jsou ti, co tak mluví. Jen opravdu duchovním hodnotám se rádi podřídíme.

Památka
na
svěcení chrámu Páně
v Drysicích
dne 25. října r. 1896.

Modleme se.

Bože, kterýž nám každého roku den posvěcení tohoto svatého chrámu Svého obnovuješ a svatými tajemstvími vždy bezúhonný činíš, vyslyš prosby lidu Svého a učiň, aby kdokoli do tohoto chrámu milostí žádat vejde, všech k radosti své dosáhl. Skrze Krista Pána našeho. Amen.

POŘAD BOHOSLUŽEB: 22. – 29. října 2006

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
NEDĚLE 22. října	29. NEDĚLE V MEZIDOBÍ SVĚTOVÝ DEN MISÍÍ	PUSTIMĚŘ 8.00	za + Stanislava KOUTNÉHO a rodiče
		DRYSICE 9.30	za + Vojtěcha KNAPA, zetě Ladislava a + rodinu
		PODIVICE 11.00	za + Františka NAVRÁTILA, manželku, syna a snachu
PONDĚLÍ 23. října	SV. JAN KAPISTRÁNSKÝ, KNĚZ	PUSTIMĚŘ 18.00	za + Rudolfa POSPÍŠILA, bratry a rodiče
ÚTERÝ 24. října	SV. ANTONÍN MARIA KLARET, BISKUP	PODIVICE 8.00	za farníky
STŘEDA 25. října	SLAVNOST VÝROČÍ POSVĚCENÍ KOSTELA (1896)	DRYSICE 18.00	za + Marii TIHELKOVOU
ČTVRTEK 26. října	ČTVRTEK 29. TÝDNE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 18.00	za + Jana a Vojtěšku RYŠÁNKOVY, syna a snachu
		PODIVICE 18.00	ADORACE NEJSVĚTĚJŠÍ SVÁTOSTI
PÁTEK 27. října	PÁTEK 29. TÝDNE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 8.00	na poděkování za 91 let života, Boží požehnání a ochranu P. Marie
SOBOTA 28. října	SVÁTEK SV. ŠIMON A JUDA, APOŠT.		
NEDĚLE 29. října	3.00H – PŘECHOD NA ZIMNÍ ČAS: O HODINU ZPĚT (2.00H)	PUSTIMĚŘ 8.00	za +Jana SEDLÁČKA, živou a + rodinu a duše v očistci
	30. NEDĚLE V MEZIDOBÍ	DRYSICE 9.30	za +Marii ALTMANNOVOU, manžela a rodiče
		PODIVICE 11.00	PŘI MŠI SV. PŘIJME SV. KŘTU Ondřej SVOBODA za + Ludvíka a Marii FRÉLICHOVY, syna, živou a zemřelou rodinu

ÚMYSLY APOŠTOLÁTU MODLITBY NA MĚSÍC ŘÍJEN

1. Aby všichni pokřtění zráli ve víře a projevovali ji v jasných, odpovědných a odvážných životních rozhodnutích.
2. Aby slavení Světového dne misií všude umocnilo ducha misijního nadšení a spolupráce.
3. Aby církev v naší zemi dokázala věrohodně ztělesňovat obraz Ježíše Krista.
4. Aby nás Maria, kterou nám dal za Matku sám Ježíš, naučila milovat svatý růženec a jejím vlastníma očima kontemplovat život Kristův.

FARNÍ INFORMÁTOR, XII. roč., týdeník farností PUSTIMĚŘ, DRYSICE, PODIVICE (zázn. 517356351, mobil: 723593106, josef.benicek@tiscali.cz). Vychází každou neděli díky Božímu požehnání, mému namáhání a vašemu finančnímu přispívání. Na mě pamatujte v modlitbě a na svůj příspěvek u pokladny v kostele – „Příspěvky na Farní Informátor“ označené (resp. na účet farnosti u ČS a.s., Vyškov, č.ú.: 1560129309/0800), neb bez toho, jak každý nepochybně ví, by letošní ročník mohl být i poslední. Tisk: MORAVIATISK spol s r.o.; tisk lks=10,-Kč. Ve formátu pdf na www.pustimer.cz.